

De vaste commissie voor Financiën heeft op 16 juli 2018 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Financiën over het door de Minister van Buitenlandse Zaken op 15 juni 2018 toegezonden fiche bij het voorstel voor een verordening van het Europees parlement en de Raad aangaande sovereign bond-backed securities (Kamerstuk 34 973, nr. 2).

De voorzitter van de commissie,
Anne Mulder

De griffier van de commissie,
Weeber

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie vinden het doorbreken of voorkomen van een te grote verwevenheid tussen banken en lidstaten van groot belang. Daar is een aantal relevante stappen voor gezet de laatste jaren. Volgens deze leden draagt het creëren van sovereign bond-backed securities (SBBS) daar niet aan bij. Zij zien dan ook niet het nut van SBBS.

De leden van de VVD-fractie zijn met het kabinet van mening dat het niet langer laten bestaan van een nulweging van staatsobligaties, door een risicoweging of een maximalisering een betere manier is om de verwevenheid tussen banken en lidstaten te doorbreken. Dit voorstel breidt de nulweging juist uit. Deze leden zijn daar geen voorstander van. Ook al omdat zij vinden dat risico juist wel een reële prijs moet kennen. Kan de Minister aangeven welke partijen volgens de Europese Commissie behoefte hebben aan producten als SBBS? Als er behoefte is aan zogenaamde gemixte producten, kan dit toch ook gerealiseerd worden door zelf een «mandje» samen te stellen met diverse staatsobligaties? Wat is dan de toegevoegde waarde van SBBS?

Kan de Minister aangeven waarom – hoewel het nu al mogelijk is om een dergelijk product uit te geven – geen enkele private partij interesse hiervoor heeft getoond? Heeft de introductie van SBBS als doel om het makkelijker te maken voor private partijen? Zo ja, wat zijn dan nu de belangrijkste barrières voor private partijen om dergelijke producten te kopen?

Is een andere reden voor de Europese Commissie om de SBBS te introduceren dat het nu een probleem is dat het aanhouden van securitisaties door banken extra kapitaal vereist ten opzichte van het kapitaal dat nodig zou zijn voor het rechtstreeks aanhouden van de onderliggende activa, zo vragen de leden van de VVD-fractie. Zo ja, zou het dan niet beter zijn om de onderliggende activa anders te behandelen?

Is het verplicht om zowel junior als senior tranches te hanteren bij een SBBS? Of kan er ook gekozen worden om enkel junior of senior tranches uit te geven?

Kan de Minister aangeven wie de SBBS gaan uitgeven? Welke partijen zijn dat?

Kan de Minister al iets meer zeggen over het krachtenveld en de posities van andere lidstaten?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie kunnen zich prima vinden in het fiche over de verordening aangaande SBBS. Hoewel deze SBBS niet leiden tot een risicodeling – iets wat de leden van de CDA-fractie zeer waarderen – zit het gevaar elders.

De staatsleningen worden gebundeld en zelfs de junior tranche van ten minste 2% krijgt een risicoweging van 0%. Dat staat volgens de leden van de CDA-fractie werkelijk haaks op het voornemen om een gepaste risicoweging in te voeren voor staatsobligaties.

Het valt deze leden ook op dat het voorstel intern inconsistent is: de Europese Commissie kan de meest veilige senior tranche van 70% naar 60% terugbrengen in het geval dat een of meerdere lidstaten te maken krijgen met zware ontwrichting op markten voor hun publieke schuld, om zo de hoge kredietwaardigheid van de senior tranche te waarborgen. Hoe kun je dan met droge ogen beweren dat de meest junior tranche 0% risico loopt?

De leden van de CDA-fractie merken daarnaast op dat het voorstel niet alleen inconsistent is met de voornemens voor een risicoweging maar ook inconsistent met het voorgenomen plan om een schuldafschrijvingsme-

chanisme voor staten op te zetten. De leden van de CDA-fractie vernemen graag de voortgang die op die twee dossiers gemaakt wordt, ook omdat die een essentiële voorwaarde zijn voor verdere risicodeling.

Verder vernemen deze leden graag van het kabinet hoeveel schuldafschrijving in zo'n mechanisme mogelijk moet zijn om het geloofwaardig te maken.

De grote olifant in de kamer, die niet een keer genoemd wordt, is natuurlijk Italië. Bij een forse economische tegenslag komt dat land acuut in de problemen.

Nu al heeft het land een staatsschuld van bijna 2400 miljard euro. De ratio schuld/BBP loopt niet terug en ligt al een aantal jaren constant op 132%. Van die staatsschuld is meer dan 360 miljard euro nu in handen van het Europees stelsel van centrale banken.

De zogeheten *Target-2 balance* is – 464 miljard euro; dat is hoeveel de andere centrale banken nog tegoed hebben van de Italiaanse centrale bank, die overigens niet goed gekapitaliseerd is. Bij een crisis zal Italië dat geld niet terugbetalen.

De sommen geld waarom het hier gaat, zijn groter dan de leencapaciteit van de Europese noodfondsen en kunnen potentieel het hele Europese financiële stelsel ten gronde richten. De grote vraag is dus: bestaat er in Nederland en in de Europese Unie een noodplan in het geval Italië insolvent wordt of niet? Graag ontvangen de leden van de CDA-fractie een duidelijk antwoord op deze vraag.

Voorts vragen deze leden op welke wijze het parlement controle kan uitoefenen op deze noodplannen. Is het mogelijk ze in te zien?

En zijn de Nederlandse belangen op dat moment goed beschermd of niet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het fiche over de verordening aangaande SBBS. Zij begrijpen dat de Europese Commissie met haar voorstel wettelijke beperkingen weg wil nemen, zodat private partijen een SBBS kunnen aanbieden. Doel hiervan is tweeledig: enerzijds om het aanbod van veilige activa (voor zover het theoretisch mogelijk is om «veilig» te zijn als activum) te vergroten, en anderzijds om het concentratierisico van bank en overheid in de vestigingslidstaat te doorbreken. De aan het woord zijnde leden zijn van mening dat deze doelen inderdaad nastrevenswaardig zijn. Dit kan bijdragen aan de integratie van de Europese financiële markten. De leden van de D66-fractie ondersteunen het doel van integratie van de Europese financiële markt als geheel. Integratie van de Europese financiële markt bevordert de beschikbaarheid van kapitaal en investeringen in de economie, en daarmee ook economische stabiliteit. De leden van de D66-fractie zijn enthousiast over pogingen van de Europese Commissie om financiële integratie en stabiliteit te bevorderen. De leden van de D66-fractie lezen dat het kabinet kritisch is over een SBBS als instrument. Hoewel zij begrip hebben voor de appreciatie dat het huidige voorstel verre van perfect is, hebben zij enkele vragen over het standpunt van het kabinet.

De leden van de fractie van D66 lezen dat de SBBS geen nieuw product is, omdat private partijen nu al een dergelijk product kunnen uitgeven. Zij vragen het kabinet hoeveel vergelijkbare producten nu worden uitgegeven door private partijen. Verwacht het kabinet een toename in het aanbod of vraag na introductie van de SBBS? Krijgt het kabinet al dan niet indirect signalen van marktpartijen dat zij positief staan tegenover het investeren in een SBBS? Leiden de aangescherpte kapitaaleisen ter uitvoering van Bazel 3.5 tot vraag naar meer diverse kapitaalproducten, zoals SBBS?

De leden van de D66-fractie begrijpen dat de Commissie potentie ziet om via de SBBS de vicieuze cirkel tussen bank en overheid te doorbreken. Het

doorbreken van deze link is een belangrijk speerpunt voor dit kabinet. De leden van de D66-fractie begrijpen dat verbetering van prudentiële behandeling van staatsobligaties de te prefereren route is. Kan de regering echter bevestigen dat dit vooralsnog niet binnen afzienbare tijd realiseerbaar lijkt, vanwege politieke obstakels? Ziet het kabinet meerwaarde in de SBBS als instrument zolang de prudentiële behandeling van staatsobligaties nog niet is verbeterd? Zou de SBBS tijdelijk verlichting kunnen bieden voor banken en overheden om hun risico's te beperken en bankbalansen te diversifiëren? Volgens sommigen zou dat de weg kunnen effenen om daarna wel over te gaan tot invoering van bovengenoemde risicoweging van staatsobligatie. Hoe kijkt het kabinet aan tegen deze stelling? Ziet het kabinet daarmee potentie voor de SBBS om bij te dragen aan een stabielere financiële sector? Wanneer de Commissie afziet van een nul-ricoweging, ziet het kabinet dan meer potentie in de SBBS als aanvullend instrument?

De leden van de D66-fractie zouden meer in algemene zin graag horen van de regering onder welke voorwaarden of na doorvoering van welke wijzigingen het kabinet positiever zou kijken naar een voorstel tot invoering van de SBBS. Kan het kabinet nagaan of lidstaten met een hoge concentratie van risicovolle bankbalansen positief zijn over het SBBS-voorstel?

De leden van de D66-fractie begrijpen tot slot dat de SBBS verschilt van eurobonds omdat geen sprake is van bundeling van risico's en ook geen transfers tussen lidstaten brengen. Klopt dit beeld? Kan het kabinet bevestigen dat met de SBBS geen sprake zal zijn van risicodeling tussen eurolanden?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

Met grote bezorgdheid hebben de leden van de SP-fractie kennisgenomen van het fiche over de verordening aangaande SBBS. Deze leden lezen in het «Reflection paper on the deepening of the economic and monetary union» dat er nog een hoop zaken ontbreken voor een sterke Europese bankensector. Zij constateren vooral het probleem van de verwevenheid van banken en hun overheden. Deze leden vragen de Minister of deze SBBS nu werkelijk een oplossing zijn voor dit probleem. Ziet de Minister nu de oplossing voor stabilisering van het (Europese) financiële stelsel in een «verpakte obligatie met verschillende tranches» en tientallen onvergelykbare staten als schuldenaar?

De leden van de SP-fractie constateren dat Nederlandse banken vol zitten met Nederlandse obligaties, Spaanse banken vol met Spaanse bankobligaties en zo verder. Deze leden vragen de Minister met een overzicht te komen waar Nederlandse staatsobligaties belegd zijn. Waarom houdt een bank staatsobligaties van het hoofdvestigingsland aan als safe asset? Vindt de Minister dat een staatsobligatie telt als risicoloze belegging voor een bank?

De leden van de SP-fractie vragen de Minister of er geen hervorming moet komen van de risicoweging van staatspapier bij de invoering van SBBS.

Waarom noemt de Minister SBBS geen eurobond? Immers, als iets eruitziet als een eend, zwemt als een eend en kwaakt als een eend, dan is het waarschijnlijk een eend.

De leden van de SP-fractie vragen de Minister hoe hij gaat voorkomen dat onder de vlag van SBBS rommel wordt verpakt. Welk toezicht is daarop mogelijk?

Genoemde leden vragen de Minister hoe zijn eis van een correcte risicoweging meespeelt in dit voorstel. Ook vragen zij de Minister of bij een nieuwe schulden crisis Nederland en Duitsland mede opdraaien voor de kosten van dergelijke producten.

De leden van de SP-fractie vragen de Minister hoe hij denkt dat een Europees schuldagentschap zal leiden tot minder risico. Zal dit agentschap functioneren door soevereiniteitsoverdracht?

De leden van de SP-fractie vragen zich af of banken uit landen met een lage rating in veilige obligaties zullen beleggen. Wat kan er gedaan worden om de voorkeur van lage rating landen voor risicovolle binnenlandse staatsobligaties aan te pakken?

De leden van de SP-fractie vragen de Minister of het risico bestaat dat investeerders in de veiligste tranche, de veiligste groep SBBS, naar hun geld kunnen fluiten. Hoe is het toezicht hierop geregeld?